

Sygn. akt V CSK 621/14

POSTANOWIENIE

Dnia 8 maja 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner

w sprawie z powództwa [...] Spółdzielni Mieszkaniowej w R.
przeciwko K. Spółce Akcyjnej w K.
o naprawienie szkody,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 8 maja 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z dnia 12 czerwca 2014 r., sygn. akt V ACa 27/14,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 czerwca 2014 r. Sąd Apelacyjny w Katowicach oddalił apelację powódki [...] Spółdzielni Mieszkaniowej w R. w części zaskarżającej wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 29 października 2013 r., oddalającej powództwo przeciwko K. Spółce Akcyjnej w K. o naprawienie szkody polegającej na wychyleniu budynków posadowionych przy ul. [...] w R.; w pozostałej części wyrok uchylił i w tym zakresie przekazał sprawę do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego. Oddalenie powództwa nastąpiło ze względu na przedawnienie roszczenia powódki, odnoszącego się do szkody wynikłej z wychylenia się budynku. Pogląd ten podzielił Sąd drugiej instancji, oddalając apelację w zakresie, dotyczącym tej szkody, a w odniesieniu do innych szkód górniczych niż wychylenie się budynku uznał apelację za uzasadnioną.

W skardze kasacyjnej odnoszącej się do tej części zaskarżonego wyroku, który dotyczył oddalenia apelacji, powódka zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 442 § 1 k.c. przez błędne jego zastosowanie i art. 5 k.c. przez jego niezastosowanie. Skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i nakazanie pozwanej naprawienia wyrządzonej szkody, ewentualnie uchylenie tego wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie mogła zostać przyjęta do rozpoznania ze względu na niespełnienie przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powódka wskazała na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polegające na konieczności rozstrzygnięcia, jak art. 442¹ k.c. statuuje kwestię momentu rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia w sytuacji, gdy szkoda ma charakter dynamiczny – stale się powiększa i zmienia, a art. 442¹ k.c. stanowi, że roszczenie o naprawienie szkody ulega przedawnieniu z upływem trzech lat od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie zobowiązanej do jej naprawienia; uwzględnienia wymaga specyfika szkód górniczych i okoliczności, iż właściciel

nieruchomości ustala i uzyskuje wiedzę, że w sposób niewątpliwy doszło do wystąpienia szkody na skutek następstw ruchu zakładu górniczego, co można zweryfikować dopiero wówczas, gdy wystąpią odczuwalne i widoczne następstwa tego ruchu, a fakt ten potwierdzi zakład górniczy lub opinia biegłego.

Pomijając samo sformułowanie zagadnienia prawnego, które trudno uznać za prawidłowe językowo i wystarczająco jasno przedstawione, to poza tym rozbudowanym zdaniem wniosek skarżącej nie zawiera wyodrębnionego uzasadnienia, o jakim mowa w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Uzasadnienie to jest jakby wplecione w uzasadnienie podstaw kasacyjnych. To sprawiło, że powódka nie podała motywów wskazujących ani na istotność przedstawionego zagadnienia prawnego, ani na potrzebę rozważenia go na gruncie rozpoznawanej sprawy. Odpowiedni wywód powinien w sposób profesjonalny opierać się na orzecznictwie oraz doktrynie, uzasadniając potrzebę przyjęcia skargi kasacyjnej. W niniejszej skardze nie zostało to uczynione.

W orzecznictwie i doktrynie zgodnie przyjmuje się, że ustalenie wiedzy poszkodowanego o szkodzie nie jest rekonstrukcją rzeczywistego stanu świadomości poszkodowanego, lecz stanowi przypisywanie mu świadomości według kryteriów zrelatywizowanych do jego właściwości podmiotowych, dostępnej mu wiedzy o okolicznościach wyrządzenia szkody oraz zasad doświadczenia życiowego, w szczególności co do powiązania szkody z określonym czynem niedozwolonym (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 19 marca 1991 r., I ACR 39/91, OSA 1991, nr 4, poz. 28). Rozpoczęcie zatem biegu przedawnienia ze względu na uzyskanie wiedzy o szkodzie nie musi się łączyć z wiedzą o jej zakresie lub trwałości następstw, chyba że w kolejności pojawia się szkoda w nowej postaci, której wcześniej nie można było przewidzieć (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 1971 r., I CR 491/71, OSN 1972, nr 5, poz. 95). Posiadanie wiadomości o szkodzie jako przesłance koniecznej do dochodzenia odszkodowania zostaje zrealizowane już w chwili, w której poszkodowany wie o wystąpieniu szkody w ogóle, czyli gdy ma świadomość faktu powstania szkody, ale jeszcze nie o jej wysokości; ta świadomość wystarczy do rozpoczęcia biegu przedawnienia (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 21 października 2011 r., I ACa 625/11, Legalis). Wskazywany więc przez skarżącą w zagadnieniu

prawnym dynamizm szkody co do zwiększania jej zakresu (wysokości) nie ma znaczenia z punktu widzenia określenia początku biegu przedawnienia roszczeń.

Podnieść również należy, że co do zasady rozpoczęcie biegu przedawnienia jest niezależne od świadomości uprawnionego o przysługującym mu roszczeniu. Wtedy, gdy wyjątkowo ustawa takiej świadomości wymaga, jak w art. 442¹ k.c. – świadomością tą, ocenianą na podstawie obiektywnych kryteriów muszą być objęte wszystkie elementy konstytutywne roszczenia. Tym samym, trzyletni termin przedawnienia roszczenia mającego podstawę w delikcie może rozpocząć swój bieg dopiero wówczas, gdy poszkodowanemu znany jest sam fakt powstania szkody, osoba sprawcy oraz związek przyczynowy między działaniem sprawcy a powstałą szkodą. Należy więc przyjąć, że do istoty terminów liczonych *a tempore scietiae* należy to, że ich bieg rozpoczyna się nie od dnia, w którym poszkodowany, także będący osobą prawną uzyskał jakąkolwiek wiadomość o sprawcy, ale dopiero od momentu otrzymania takich informacji, które oceniane obiektywnie pozwalają z wystarczającą dozą prawdopodobieństwa przypisać sprawstwo konkretnemu podmiotowi.

Sąd Apelacyjny ustalił, że powódka już w latach 90-tych ub. wieku wiedziała o powstaniu szkód górniczych. Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika (s. 3 i 7), że dokonując okresowych przeglądów budowlanych powódka stwierdziła występowanie odchyłeń budynku, a wobec tego, że był on posadowiony na terenach górniczych powinna mieć wiedzę o sprawcy szkody i móc stwierdzić związek przyczynowy potrzebny do dowiedzenia odpowiedzialności odszkodowawczej.

Mając powyższe na uwadze nie można uznać wykazania przez powódkę spełnienia przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. i z tego względu na podstawie art. 398 § 2 k.p.c. należało orzec jak w postanowieniu.

[l.n]